

Gecombineerde Commissie Vennootschapsrecht

Advies consultatie Implementatiebesluit registratie uiteindelijk belanghebbenden van vennootschappen en andere juridische entiteiten

1 juli 2019

GECOMBINEERDE COMMISSIE VENNOOTSCHAPSRECHT

van de

Nederlandse orde van advocaten

en de

Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie

Advies inzake de consultatie over het Implementatiebesluit registratie uiteindelijk belanghebbenden van vennootschappen en andere juridische entiteiten

1 Inleiding

1.1 De Gecombineerde Commissie Vennootschapsrecht van de NOvA en de KNB (de '**GCV**') heeft kennisgenomen van het ambtelijk voorontwerp van het Implementatiebesluit registratie uiteindelijk belanghebbenden van vennootschappen en andere juridische entiteiten (het '**Voorstel**'). De GCV maakt hierbij graag van de gelegenheid gebruik om op het Voorstel te reageren.

1.2 Op 3 april 2019 is het wetsvoorstel Implementatiewet registratie uiteindelijk belanghebbenden van vennootschappen en andere juridische entiteiten aan de Tweede Kamer aangeboden (*Kamerstukken II, 2018-2019, 35 179, nr. 2*) (de '**Implementatiewet**'). De Implementatiewet regelt de verplichting voor rechtspersonen en ondernemingen om hun *ultimate beneficial owner(s)* ('**UBO**') in het handelsregister te registreren. Op grond van de vierde anti-witwasrichtlijn is een deel van de gegevens van de UBO openbaar toegankelijk. In het Voorstel zijn zaken omtrent het UBO-register nader uitgewerkt. Het betreft:

- het vaststellen van de bandbreedtes (het voorgestelde artikel 35b lid 1 Handelsregisterbesluit 2008 spreekt van klassen; de toelichting van bandbreedtes) waarin de omvang van het belang van een UBO wordt aangegeven,
- de documentatie die overgelegd moet worden ter onderbouwing van de aard en omvang van het economisch belang van een UBO,
- de bevoegde autoriteiten die toegang hebben tot het niet openbare deel van het register,
- een afschermingsregime,
- de toegang tot UBO-gegevens na uitschrijving van een entiteit uit het handelsregister, en
- een uitwerking van het UBO-begrip.

2 **Economisch belang**

- 2.1 In het voorgestelde artikel 35b Handelsregisterbesluit 2008 wordt zowel in lid 1 als lid 2 gesproken over het *economisch* belang van een UBO. Deze term komt niet overeen met artikel 3 Uitvoeringsbesluit Wwft 2018 waarin andere definities van belang worden gehanteerd (aandelenbelang, stemrechten en eigendomsbelang). Overigens wordt de term 'economisch belang' wel gehanteerd in het bij de Implementatiewet voorgestelde artikel 15a lid 2 sub e Handelsregisterwet 2007, waar in de toelichting een percentage van de aandelen of zeggenschap met andere middelen als voorbeeld van economisch belang wordt gegeven. De GCV adviseert om zoveel mogelijk eenduidige termen te gebruiken en het heeft de voorkeur aan te sluiten bij de huidige terminologie uit het Uitvoeringsbesluit Wwft 2018.

3 **Bandbreedtes**

- 3.1 Degene die verplicht is tot inschrijving van een UBO dient bij de registratie van de UBO op grond van het nieuwe artikel 35b lid 1 Handelsregisterbesluit 2008 te vermelden in welke klasse de omvang van het economisch belang van een UBO valt. De GCV stemt in met het voorstel tot het vermelden van bandbreedtes in plaats van het exacte belang. Exacte belangen kunnen met regelmaat wijzigen en het steeds moeten opgeven van deze wijzigingen leidt tot hogere lasten en administratieve druk.
- 3.2 In paragraaf 9.4 van de toelichting bij de Implementatiewet wordt gesteld dat voor bevoegde autoriteiten en FIU-Nederland de exacte omvang van het belang – aangetoond met schriftelijke stukken – wel zichtbaar is. De GCV vraagt zich af hoe een dergelijke exacte omvang zich verhoudt tot het vermelden van (slechts) een bandbreedte. Moeten (kort gezegd) inschrijvingsplichtigen toch elke wijziging in een belang doorgeven aan het handelsregister, waarna het handelsregister daar – voor het publiek – de klasse uit destilleert?
- 3.3 In het geval van UBO-schap op grond van feitelijke zeggenschap zal er geen sprake zijn van een economisch belang dat in een bandbreedte kan worden uitgedrukt. De GCV beveelt aan deze nuance aan te brengen in de tekst van lid 1. Dit geldt ook voor het geval dat er een pseudo-UBO wordt aangewezen.

4 **Over te leggen documentatie**

- 4.1 De GCV heeft moeite met het voorgestelde artikel 35b lid 2 Handelsregisterbesluit 2008. De tekst lijkt te suggereren dat alle – van toepassing zijnde – documenten moeten worden gedeponereerd om het economisch belang te onderbouwen. In de toelichting wordt echter vermeld dat het aan de inschrijvingsplichtige is om te beoordelen welke documenten bij de specifieke UBO die wordt ingeschreven

gedeponeerd moeten worden, zolang uit die documentatie maar de aard en omvang van het economisch belang van die UBO blijken. Deze beoordelingsvrijheid zou naar voren moeten komen in de tekst van artikel 35b lid 2 Handelsregisterbesluit 2008 zelf.

- 4.2 In de lijst van artikel 35b lid 2 Handelsregisterbesluit 2008 zijn voorts documenten opgenomen die normaliter niet ter openbare inzage liggen, denk bijvoorbeeld aan een VOF-contract, het aandeelhoudersregister of het certificaathoudersregister. De opsomming lijkt nu te suggereren dat – bijvoorbeeld – het gehele aandeelhoudersregister moet worden gedeponeerd. De GCV is van mening dat alleen dat deel van – bijvoorbeeld – het aandeelhoudersregister waaruit de inschrijving van de UBO blijkt, moet worden gedeponeerd. Deponering van – bijvoorbeeld – het gehele aandeelhoudersregister zou immers onbedoeld alle aandeelhouders bekend maken en dat is in strijd met de privacyregelgeving. De GCV raadt aan de onderdelen van lid 2 aan te passen met de zinsnede: "deel uit [...] waaruit de inschrijving van de UBO blijkt". In plaats van 'afschriften' zou 'uittreksel' meer op zijn plaats zijn. In de praktijk blijkt verder dat een aandeelhoudersregister slecht is/wordt bijgewerkt (voor zover het niet in het ongereede is geraakt). Zolang het centraal aandeelhoudersregister – dat de meldingsplicht grotendeels overbodig maakt – niet is ingevoerd, lijkt een uittreksel van een (notariële) akte meer aangewezen te zijn. De GCV stelt voor op te nemen dat de opgaafplichtige bepaalt welke documenten hij overlegt ter onderbouwing van het UBO-schap.
- 4.3 Voorts begrijpt de GCV uit de toelichting dat een inschrijvingsplichtige bepaalde documenten/gegevens niet hoeft te deponeren indien deze reeds bij het handelsregister zijn gedeponeerd/geregistreerd. De GCV vermoedt dat met name op statuten (sub b), oprichtingsakte (sub d) en inschrijving in het handelsregister (sub i) wordt bedoeld. Deze nuancering blijkt echter niet uit de tekst van artikel 35b lid 2 Handelsregisterbesluit 2008 zelf. De GCV beveelt aan om dit wel te doen.
- 4.4 In de toelichting wordt vermeld dat wanneer het hoger leidinggevend personeel de UBO is (omdat er geen UBO's zijn met een economisch belang) er geen documentatie hoeft te worden gedeponeerd. Op grond van artikel 3 lid 6 Uitvoeringsbesluit Wwft 2018 kwalificeert alleen een statutair bestuurder/vennoot van een (personen)vennootschap als hoger leidinggevend personeel (en daarmee komen alleen zij in aanmerking als pseudo-UBO). De GCV geeft in overweging dat ter verduidelijking op te nemen.

5 **Bevoegde autoriteiten**

- 5.1 Artikel 51a Handelsregisterbesluit 2008 geeft aan welke autoriteiten toegang krijgen tot de volledige gegevens van de UBO's. Het merendeel van de hier genoemde autoriteiten hebben een taak in de bestrijding van witwassen. De GCV vraagt zich af waarom de bijzondere opsporingsautoriteiten zoals de Inlichtingen- en

opsporingsdienst van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA-IOD) en de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT/IOD) toegang krijgen. Een toelichting is gewenst.

- 5.2 In artikel 51a Handelsregisterbesluit 2008 onderdelen a en b wordt ingekaderd in welk verband men inzage heeft. Voor de instanties onder c, d en e genoemd ontbreekt dat kader. De GCV neemt aan dat ook zij alleen toegang hebben tot de volledige gegevens van de UBO in het kader van hun taak op het gebied van de bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering. Dit verdient uniformering.

6 **Afschermingsregime**

- 6.1 De toelichting bij het Voorstel geeft aan dat alleen in bepaalde uitzonderlijke situaties afscherming van de gegevens van de UBO mogelijk is. Het Voorstel geeft twee gronden voor afscherming van bepaalde openbare gegevens. Voor wat betreft de eerste afschermingsgrond (blootstelling aan een onevenredig risico) is aangesloten bij de Politiewet 2012 en de Circulaire bewaken en beveiligen (Stcrt. 2015, 18913). Deze betreft personen voor wie de politie persoonsbeveiliging verzorgt en die op lijsten staan vermeld bij de Minister van Justitie en Veiligheid of hoofdofficieren van justitie. Bij de beveiliging van personen op grond van deze circulaire staat het voorkomen van ernstige schending van de fysieke integriteit centraal. De aanwezigheid van de UBO op dergelijke lijsten vindt de GCV een nodeloos strenge eis die aanzienlijk verder gaat dan de eis die in lid 9 van artikel 30 van de vierde anti-witwasrichtlijn wordt genoemd, namelijk de blootstelling aan een onevenredig risico, een risico op fraude, ontvoering, chantage, afpersing, pesterijen, geweld of intimidaties. De GCV stelt voor om de tekst van artikel 51b lid 2 sub a Handelsregisterbesluit 2008 beter te laten aansluiten op lid 9 van artikel 30 van de vierde anti-witwasrichtlijn.
- 6.2 De GCV ziet dat in artikel 51b lid 2 sub b Handelsregisterbesluit 2008 de gegevens van een UBO die onder curatele is gesteld, worden afgeschermd. De GCV vraagt zich af of ook de gegevens van de UBO wiens vermogen onder bewind is gesteld, zouden moeten worden afgeschermd. Dit geldt overigens ook voor lid 3 sub c van dit artikel.

7 **Toegang UBO-register na uitschrijving entiteit**

- 7.1 De gegevens van de UBO blijven nog in te zien tot tien jaar na uitschrijving van de desbetreffende vennootschap of juridische entiteit. In de toelichting bij het Voorstel wordt deze lange bewaarperiode gezien als belangrijk voor de bevoegde autoriteiten bij een eventueel onderzoek naar witwassen. De Algemene verordening gegevensbescherming ('AVG') schrijft geen concrete bewaartermijnen voor. Het uitgangspunt bij de AVG is dat men persoonsgegevens niet langer mag bewaren dan noodzakelijk. Wat noodzakelijk is hangt af van de situatie. De GCV vraagt zich af of het tien jaar lang bewaren van de UBO-gegevens niet te lang is, mede in het licht van

de normaliter in de Wwft gehanteerde bewaartermijn van vijf jaar. De GCV raadt aan om duidelijk op te nemen in het Voorstel wat het proces is rondom de vernietiging van de persoonsgegevens van de UBO.

- 7.2 De gegevens van de UBO worden bewaard ten behoeve van eventueel onderzoek naar witwassen door met name de bevoegde autoriteiten. De GCV vraagt zich af of iedereen nog deze gegevens kan inzien of alleen de bevoegde autoriteiten. Een nadere toelichting is gewenst.

8 **Uitwerking UBO-begrip**

- 8.1 Artikel II van het Voorstel is een vrij cryptische omschrijving dat een aantal juridische entiteiten wel een UBO moet aanwijzen en deze informatie actueel moet houden, maar geen registratieplicht heeft. De toelichting bij het Voorstel geeft als voorbeeld kerkgenootschappen. Het Voorstel geeft aan dat ook *trusts* geen registratieplicht hebben. Dat is op dit moment correct, een apart wetsvoorstel dat de UBO van *trusts* regelt, moet nog worden ingediend. De GCV raadt aan om in de toelichting op te nemen dat de plicht van *trusts* om hun UBO te registreren in een apart wetsvoorstel wordt opgenomen.

- 8.2 De GCV mist de vermelding dat ook een vereniging van eigenaars wel de plicht heeft een UBO aan te wijzen en de informatie actueel te houden, maar geen registratieplicht heeft op basis van het nieuwe artikel 15a Handelsregisterwet 2007. Hetzelfde geldt voor de "overige privaatrechtelijke rechtspersonen als bedoeld in artikel 6, eerste lid, onderdeel b Handelsregisterwet 2007".

9 **Redactionele opmerkingen**

- 9.1 Documenten moeten overgelegd worden, niet overlegd (zowel op p. 5 als op p. 6).
- 9.2 Het meervoud van hoofdofficier is hoofdofficiëren, niet hoofdofficiërs (p. 9).
- 9.3 In de toelichting wordt meermaals – vrijwel uit het niets – gesproken van 'in dit besluit', terwijl in de voorafgaande zin nog over een wet of richtlijn werd gesproken. Het verdient aanbeveling om daar het artikelnummer bij te vermelden en/of een witregel in te voegen (voor de leesbaarheid).

Den Haag, 1 juli 2019

Bijlage: samenstelling GCV

Samenstelling van de Gecombineerde Commissie Vennootschapsrecht:

Prof. mr. M. (Martin) van Olffen, notaris De Brauw Blackstone Westbroek, Amsterdam, voorzitter,

Mr. M.Y.H.J. (Manon) den Boer, notaris DLA Piper, Amsterdam,

Mr. G.C. (Gerco) van Eck, notaris Loyens & Loeff, Rotterdam,

Prof. mr. J.B.S. (Steven) Hijink, advocaat-lid, counsel Stibbe, Amsterdam,

Prof. mr. L.G.H.J. (Louis) Houwen, advocaat Dirkzwager, Nijmegen,

Mr. A.F.J.A. (Fons) Leijten, advocaat Stibbe, Amsterdam,

Mr. F.J. (Frank) Oranje, notaris Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn, Den Haag,

Mr. M.L.E. (Mariëtte) Plaggemars, notaris Damsté advocaten-notarissen, Enschede,

Prof. mr. G.T.M.J. (Geert) Raaijmakers, advocaat NautaDutilh, Amsterdam,

Prof. mr. G.J.C. (Günther) Rensen, notaris-lid, prof. support lawyer Allen & Overy, Amsterdam,

Mr. G.P. (Guido) Roth, advocaat Finnius Advocaten, Amsterdam,

Mr. drs. D.A.M.H.W. (Daniella) Strik, advocaat Linklaters, Amsterdam.

Secretariaat:

Mr. C. (Corrie) Heck-Vink,

Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB)

Postbus 16020

2500 BA 's-Gravenhage

Tel. 070-3307158

e-mail: c.heck@knb.nl